

פרשת בהעלותך

ותדבר מרים ואהרן במשה (יב, א)

הנחרצות

נצטוונו לזכור את מעשה מרים, שדיברה במשה ונענשה. וזו מצות עשה מן התורה כדי להימנע מדיבור לשון הרע. אבל כשנעייין בדבר נמצא, שיש כאן חטא נוסף, והוא שגרם לדיבור ולעונש: שלא דנה את משה רבינו לכף זכות, והכריעה את מעשיו לכף חובה! וזו מצות עשה מן התורה, לדון את הזולת לכף זכות!

נספר סיפור, מעשה שהיה. למשפחה ענייה, ברוכת ילדים מקסימים, נולד ילד פגוע, רחמנא ליצלן. שכנה, תלמידת סמינר, נחלצה לעזרה. ועזרתה היתה כה נחוצה: לאמבט, להחליף, להלביש, להאכיל, לטייל. כל שעה פנויה באה, היתה כמלאך מושיע.

יום אחד, אירגנה המורה בסמינר פעילות חסד: כל תלמידה תאמץ מעשה חסד מתוך מבחר שהמורה הציעה. התלמידות התלהבו, שקלו ודנו, בחרו ופעלו. מלבד אחת, שהודיעה למורה שאין לה פנאי. היא עסוקה. לא סיפרה שכבר אימצה, שפעילות החסד שלה ממלאת כל שעה פנויה. לימדו אותה שאין להשתבח במעשה טובה. שאין לפרסמו.

הגיעה העת לבחור במדריכות לפעילות חברתית. מובן ששמה של אותה תלמידה עלה. מצטיינת היתה הן בלימודיה, הן במידותיה, הן באישיותה. אבל אותה מורה עמדה כצור חלמיש: היא - לא! מדוע, למה לא? היא לא רוצה לפרט, זה לשון הרע. אבל מבקשת היא שישמעו לקולה, התלמידה הזו אינה ראויה להיות מדריכה, סמל ודוגמה. ובאמת, כוונתה היתה לטובה, אך ורק לטובה: מי שלא מוצאת פנאי למעשה חסד, יש להוקיע!

הואיל ולא נימקה את התנגדותה, גברה יד המצדדות והנערה נבחרה. דווקא היא התלבטה. באמת לא היה לה פנאי. יד ההשגחה היתה כאן, ובאותו פרק זמן נשלח הילד למוסד שיטפל בו. היא קיבלה את ההדרכה.

ההדרכה, כידוע, דורשת השקעה ומסירות, והיא לא חסכה בשתייהם. שמע נודע לתהילה, ובכל פעם שנתקלה באותה מורה, היתה המורה מפטירה לעברה: "להדרכה, יש לך פנאי?! לחסד לא, ולהדרכה כן? משום שהיא מעניקה הילה של כבוד ושם טוב? ובאמת, המורה עשתה זאת בכנות. כאב לה שתלמידתה לשעבר סרבה למעשה חסד, הפנתה עורף ליסוד מידות היהודי: רחמן, וגומל חסד. ליסוד התורה, שתחילתה וסופה גמילות חסד. למידתו של אברהם אבינו, אב האומה! המורה פצעה לב תלמידתה לשם שמים, ורמסה את המצוה, מצות עשה מן התורה לדון לכף זכות.

יתכן והתלמידה היתה צריכה ללבן את הנושא, להעמיד את המורה על טעותה. זה היה הצעד הבריא ביותר, והמבריא ביותר. הוא לא נעשה. הנערה הבליגה, לא ענתה דבר. למזלה, לא שאלו אודותיה את המורה לפני שהתארסה. שמה הלך לפניה, והיא בנתה בית של תורה לתפארת. כיום היא מורה מצליחה. מחנכת נערצת, משכמה ומעלה.

ויום אחד, פגשה באותה מורה. כששמעה שתלמידתה לשעבר מורה בישראל, לא הסתירה הזדעזעותה. אף הביעה בנחרצות: "אילו הייתי יודעת, הייתי מטרפדת את המינוי", הצהירה. נערה שאין לה פנאי למעשה חסד, אינה ראויה להיות מחנכת!

וזה נכון עקרונית...

פרשת בהעלותך

מקור: מעיין השבוע